

INNOWACJA PEDAGOGICZNA- „TEATR JEST W NAS”

Nadrzędnym celem opracowanej przez zespół autorski innowacji jest wykorzystanie zabaw teatralnych do rozbudzania kreatywności, aktywności słownej oraz poprawnego opanowania języka dzieci w wieku przedszkolnym.

Samorządowe Przedszkole w Ćmielowie

ul. Długa 164a

Innowacja pedagogiczna o charakterze programowo-metodyczno-organizacyjnym

Autorki:

mgr Anna Spała

mgr Sylwia Pękalska

mgr Ewa Cieśniewska

„Istnieje coś bardziej niespotykanego,
coś o wiele lepszego niż zdolności.

To jest zdolność rozpoznawania zdolności”

(Albert Humbart)

SPIS TREŚCI

I. Wstęp.

II. Charakterystyka innowacji.

1. Motywacja wprowadzenia innowacji .
2. Sposób realizacji.
3. Przewidywane efekty innowacji.
4. Cele ogólne.
5. Cele szczegółowe.
6. Metody i formy realizacji.

III. Ewaluacja

I. Wstęp

Dzieci w wieku przedszkolnym posiadają naturalną potrzebę aktywności, ekspresyjnego wyrażania swoich uczuć i przeżyć. Od najmłodszych lat dziecko żywo wciela się w różne role najczęściej członków rodziny. Źródłem tych zabaw jest rzeczywistość, która je otacza, scenki z życia rodzinnego, społecznego, role pełnione przez dorosłych. Z wiekiem scenki przez dziecko prezentowane są oczywiście bogatsze, bardziej rozbudowane, uwzględniające relacje między postaciami. Aktywność twórcza dziecka wyrażona w formie ruchowej, słownej, plastycznej jest budującą wartością dzieciństwa. Wartością, którą należy pielęgnować i rozbudzać. Dzięki niej małe dziecko zdobywa i doskonali wiele umiejętności, nawiązuje kontakty społeczne z rówieśnikami i dorosłymi. Potrzeba odtwarzania w zabawie, przedstawieniu czy w pracach plastycznych tego, co dziecko przeżyło i zapamiętało w czasie słuchania, opowiadania lektury różnych utworów, wymaga uwagi i pomocy dorosłych. Dlatego warto organizować zabawy w teatr, które są jedną z bardziej ulubionych form.

Zabawy w teatr pomagają w rozwijaniu wrażliwości estetycznej, ukazywaniu piękna utworów literackich, wzbogacaniu wiedzy o świecie, wychowaniu społecznym i wyzwalaniu twórczej ekspresji. Dzięki nim aktywność, przybiera coraz to nowsze formy, przechodząc stopniowo w świadomą twórczość.

Zabawy w teatr odgrywają także dużą rolę w rozwijaniu zdolności myślenia i mowy, a także twórczej wyobraźni i fantazji, uczą dzieci samokontroli i współdziałania. Pozwalają im pogłębić swoje doświadczenia, dostrzec własne umiejętności i możliwości.

Dziecko w zabawach w teatr bardzo chętnie utożsamia się z przedstawionymi przez siebie postaciami. Każde dziecko przeżywa i wczuwa się w sytuację bohatera, uczestniczy w ich przygodach, smutkach i radościach. Dając dzieciom możliwość bycia kimś innym, na przykład wybraną postacią z ulubionej bajki czy wiersza, uczymy je współdziałania, zabawy, pozwalamy na rozwijanie własnej inwencji twórczej, pomysłowości, wyobraźni.

Dla dzieci cichych, zamkniętych w sobie, nieśmiałych jest to okazja do swobodnego bycia sobą lub kimś wymarzonym. Tego typu zajęcia nauczą dzieci współdziałania, planowania i organizacji pracy, ale przede wszystkim dostarczają wiele radości z własnych możliwości twórczych.

Edukacja teatralna umożliwia wykorzystanie naturalnej skłonności dziecka do naśladowania i zabawy, a także aktywności emocjonalnej i ruchowej. Sprzyja rozładowaniu napięcia i energii, przynosi radość i satysfakcję.

Teatr uwzględnia potrzeby intelektualne, emocjonalne, moralne i estetyczne. Praca nad tekstem pozwala przywracać właściwą rangę językowi ojczystemu i krzewi kulturę żywego słowa. Zabawa w teatr służy precyzji mówienia, poprawności artykulacyjnej, a jednocześnie eliminuje niektóre wady wymowy. Powierzenie małej roli dziecku z niewyraźną mową wpływa korzystnie na jego samopoczucie i status wśród rówieśników. Dziecko pozbywa się kompleksów, czuje się ważne i akceptowane.

Zajęcia teatralne szczególnie korzystnie wpływają na dzieci nadpobudliwe ruchowo. Uczestnictwo w zabawie w teatr umożliwia im ekspansję w formie ćwiczeń ruchowych, naśladowczych, mimicznych. Zajęcia teatralne są również terapią dla dzieci, u których przejawia się nadpobudliwość w sferze emocjonalnej. Takie dzieci mają możliwość pozbywania się negatywnych emocji (gniew, złość, agresja, płacz, kłótność, skarżenie). Zabawy teatralne sprzyjają rozwojowi ruchowemu dzieci zahamowanych i wyizolowanych.

Teatr rozwija dzieci intelektualnie, wzbogacając ich świat nowymi treściami, poszerza słownictwo, rozwija logiczne myślenie, kształci pamięć i uwagę, eliminuje nieśmiałość i lęk. Jest punktem wyjścia do uaktywniania wszelkich sfer psychicznych. Bawiąc się w teatr i występując przed publicznością dzieci czują się szczęśliwe, bo słyszą oklaski, pochwały.

II. Charakterystyka innowacji

Punktem wyjścia do opracowania innowacji pedagogicznej „Teatr jest w nas” była podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego (Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, D. U. poz. 977) oraz Program wychowania przedszkolnego „Od przedszkolaka do pierwszaka” autorstwa Iwony Brody, WSiP.

Innowacja odnosi się do obszaru 7 podstawy programowej „Wychowanie przez sztukę- dziecko widzem i aktorem” oraz obszaru 3 „Wspomaganie rozwoju mowy dzieci”.

Innowacja dotyczy także metod oddziaływania – szczególnie w odniesieniu do obszaru II – Profilaktyki logopedycznej, gdyż metody stosowane w realizacji podstawy programowej wzbogacone zostaną o metody wykorzystywane w indywidualnej i grupowej pracy logopedycznej.

1. Motywacja wprowadzenia innowacji

Proponowana innowacja powstała w wyniku zdiagnozowanych potrzeb dzieci i rodziców w zakresie mowy dzieci. Umiejętność poprawnego mówienia jest w naszych czasach szczególnie ważna. Rodzice dzieci w wieku przedszkolnym często zastanawiają się, czy ich dziecko mówi poprawnie, czy rozwój mowy przebiega prawidłowo, czy też może jest opóźniony lub zaburzony. Jeśli tak, to czy i w jaki sposób można pomóc dziecku. Z diagnozy przedszkolnej prowadzonej co roku w naszym przedszkolu wynika, że coraz więcej dzieci ma zaburzenia w rozwoju wymowy i potrzebuje pomocy logopedycznej.

Innowacja powstała na potrzeby placówki. Proponowane zajęcia będą doskonale stymulowały językowe umiejętności, budząc zaciekawienie związanymi z nimi aspektami i korygowały istniejące zaburzenia mowy.

Kolejnym aspektem, który przyczynił się do stworzenia innowacji jest potrzeba oddziaływania na intelekt, sferę emocjonalną, społeczną oraz fizyczną poprzez kontakt z kulturą od najmłodszych lat. Zajęcia teatralne będą w naturalny sposób dostarczać różnych bodźców, zaspokoją podstawowe potrzeby

psychofizyczne oraz wyzwolą twórcze działania.

Nasi wychowankowie często pochodzą z rodzin o niskim statusie materialnym /ponad 40% w roku szkolnym 2013/2014 korzystało z żywienia w przedszkolu - refundowanego przez opiekę społeczną/, co także ma związek z dużym bezrobociem. Przedszkole jest więc dla wielu rodzin głównym miejscem oddziaływania kulturalnego i społecznego.

Dzieci uczęszczające do przedszkola nie stanowią jednolitej pod względem rozwoju mowy grupy. Są wśród nich takie, które zaczęły mówić wcześniej i ich wymowa od początku była prawidłowa, ale są też takie dzieci, które zaczęły mówić późno i wymawiają wadliwie część głosek (parasygmatyzm (substytucje głosek) czyli zastępowanie jednych głosek innymi, czy paratocyzm. Oprócz tego u dzieci obserwuje się opóźnienie rozwoju słowno- pojęciowego, natomiast niektóre są po prostu nieśmiałe i zahamowane.

Innowacja pedagogiczna pod nazwą „Teatr jest w nas” przewiduje rozszerzenie materiału o wiedzę wykraczającą poza treści programowe w dwóch aspektach: teatralnym i logopedycznym, dzięki organizacji zajęć teatralnych oraz grupowych i indywidualnych zajęć profilaktyki logopedycznej. Innowacja przewiduje także urozmaicenie metod i form pracy dydaktycznej oraz wzbogacenie oferty zajęć dodatkowych.

Ważnym aspektem będą także oddziaływania mające na celu pomoc rodzicom w diagnozie logopedycznej oraz poszerzenie ich wiedzy w tym zakresie podczas szkolenia poprowadzonego przez specjalistę z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

2.Sposób realizacji

Innowacja będzie realizowana w roku szkolnym 2014/2015. Zajęcia będą miały charakter zajęć dodatkowych, które odbywać się będą w godzinach popołudniowych po zakończeniu zajęć dydaktyczno- wychowawczych.

Warunkiem uczestniczenia w zajęciach jest zgoda rodziców.

Zajęcia poprowadzą nauczycielki:

- Anna Spała – zajęcia teatralne
- Sylwia Pękalska – zajęcia logopedyczne

Działania będą realizowane w dwóch obszarach:

2.1. Zabawy z teatrem – zajęcia grupowe 2 razy w tygodniu po 30 minut:

a) „Dziecko widzem”- oglądanie przedstawień teatralnych w wykonaniu profesjonalnych aktorów, bezpośredni kontakt z twórcami, warsztaty teatralne oraz występy teatrzyków w przedszkolu – 3 razy w trakcie trwania innowacji;

b) „Dziecko – artystą ‘’ – przygotowanie i prezentowanie przez dzieci inscenizacji dla rodziców, kolegów i środowiska lokalnego, inscenizacje na podstawie poznanych przez dzieci autorów, tworzenie własnych oryginalnych tekstów językowych:

- udostępnianie dzieciom przygotowanego kącika teatralnego (zakup rekwizytów teatralnych),

- Konkurs recytatorski „Humor w poezji dziecięcej”

c) Spotkania integracyjne „Biesiada teatralna”

- Włączanie rodziców i nauczycieli do świadomej pracy nad rozwojem dzieci i udzielanie im wsparcia poprzez wspólne zajęcia warsztatowe (przygotowanie scenografii, kostiumów, rekwizytów),

- „Mali artyści na dużej scenie”- przygotowanie prezentacji teatralnych dla środowiska lokalnego w miejscowym domu kultury.

2.2 Profilaktyka logopedyczna

a) **Logopedyczne zajęcia indywidualne (2 x 60 min w tygodniu- finansowane dodatkowo przez organ prowadzący)**

b) **Profilaktyka logopedyczna- zajęcia grupowe (2 x 30 min w tygodniu)-** organizowane poza podstawą programową w godzinach popołudniowych :

- „Bajkowe zabawy ze słowem” - wspomaganie dzieci z zaburzeniami mowy podczas zajęć z zakresu profilaktyki logopedycznej ,

- „Jaka to bajeczka puka w okieneczka?” – rozwijanie i uwrażliwianie słuchu- zagadki słuchowe i rozpoznawanie bajek, aktywne gry i zabawy językowe,

- Nauka opowiadania przygód wybranych bohaterów literackich- wzbogacenie słownictwa,

- „Wieża Babel” – zastosowanie w praktyce ekspresji mowy, która jest najbardziej bliska teatrowi, przełamywanie nieśmiałości i lęków,

c) Udostępnianie dzieciom kącika logopedycznego (zakup pomocy do zajęć logopedycznych),

d) Przesiewowe badania logopedyczne (około 50 dzieci) w ramach współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną

e) Szkolenie dla rodziców: „Aby nasze dzieci mówiły pięknie” - stymulowanie mowy dziecka w wieku przedszkolnym / w ramach współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną

3. Przewidywane efekty innowacji.

Wprowadzenie innowacji pedagogicznej pod nazwą „Teatr jest w nas” zapewni podniesienie atrakcyjności i lepszej oferty zajęć dodatkowych proponowanych przez przedszkole, służących rozwijaniu w wychowankach takich cech jak: kreatywność, samodzielność i ciekawość świata. Ich udział w cyklu zajęć „Zabawy z teatrem” wzbudzi pozytywne emocje poprzez sprawianie radości sobie i swoim bliskim. Dzięki profilaktyce logopedycznej dzieci będą doskonalić wymowę i sprawność artykulacyjną. Wsparcie przedszkola – miejsca będącego dla dzieci i ich rodzin centrum oddziaływania kulturalnego i społecznego w ramach działań innowacyjnych - pozwoli na pełne wykorzystanie potencjału zatrudnionych w placówce nauczycieli, którzy dzięki przygotowaniu z zakresu logopedii, terapii pedagogicznej, zapewnią dzieciom dobre przygotowanie do kolejnego etapu edukacyjnego. Rodzice natomiast uzyskają fachową pomoc logopedyczną we wczesnym okresie rozwoju ich dzieci oraz profesjonalną informację w tym zakresie.

4. Cele ogólne:

- kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów społecznych i rozwiązywania problemów w grupie,
- budowanie więzi emocjonalnych,
- właściwe ukierunkowanie emocji i uczuć,
- kształtowanie umiejętności wyrażania emocji i uczuć za pomocą różnych

- środków przekazu (gest, słowo, ruch, mimika),
- rozbudzenie zainteresowania literaturą i teatrem,
 - stymulowanie rozwoju mowy i języka tak, aby dzieci w grupie osiągnęły umiejętność sprawnego komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi,
 - przygotowanie do świadomego korzystania z dorobku kultury,
 - rozbudzenie zainteresowania literaturą i teatrem,
 - tworzenie warunków sprzyjających zorganizowanej aktywności dziecka,
 - ukazanie sposobów aktywnego spędzania wolnego czasu,
 - ćwiczenie pamięci podczas opanowywania tekstów,
 - wyrównywanie szans edukacyjnych,
 - podnoszenie sprawności strony artykulacyjnej, gramatycznej i leksykalnej mowy,
 - działania korygujące, które usuwają podstawowe wady artykulacji, wspomagają dzieci z zaburzeniami mowy i wymowy – profilaktyka logopedyczna,
 - stymulowanie opóźnionego rozwoju mowy- indywidualne zajęcia logopedyczne.

5.Cele operacyjne:

Dziecko:

- zaspokoi potrzebę uznania i poczucia własnej wartości,
- będzie pokonywać własny lęk, wstyd, nieśmiałość, niepewność,
- nauczy się właściwych reakcji wobec napotykanym w życiu trudności i radzenia sobie z sytuacjami stresującymi,
- wymieni sposoby wyrażania własnych uczuć, nastrojów, stanów.
- będzie współpracowało w grupie,
- wspólnie z innymi będzie podejmowało i realizowało różne zadania,
- będzie odpowiedzialne za wyniki pracy całego zespołu,
- zdobędzie nowe doświadczenia,
- rozwinie swoją wyobraźnię, fantazję, wrażliwość estetyczną, emocjonalną,
- będzie odbiorcą i odtwórcą sztuki teatralnej – rozwinie swoje zainteresowania teatrem,
- pozna i omówi wybrane utwory literatury dziecięcej,
- udoskonali pamięć, uwagę, spostrzegawczość,
- poprawnie będzie artykułowało wyrazy, odpowiednio modulowało głos, regulowało oddech podczas mówienia,

- aktywnie i twórczo będzie brało udział w tworzeniu inscenizacji i dekoracji,
- poszerzy słownik czynny i bierny,
- pozna sposoby posługiwania się gestem i mimiką,

6. Metody:

- wykorzystywane w działaniach teatralnych:

- swobodna rozmowa,
 - słuchanie utworów literackich,
 - nauka tekstów,
 - opowiadanie,
 - obserwacja,
 - drama,
 - pantomima,
 - pedagogika zabawy,
 - gry i zabawy integracyjne,
 - aktywność ruchowa,
 - praktyczne działanie
- wykorzystywane w pracy logopedycznej:
- trening sprawności motorycznej narządów mowy,
 - trening słuchowy w odróżnianiu dźwięków zaburzonych i prawidłowych,
 - trening poprawnych pozycji artykulacyjnych narządów mowy,
 - trening artykulacji monitorowany wzrokowo, słuchowo i dotykowo,
 - trening doskonalenia wymowy poszczególnych głosek w warunkach izolacji oraz łączenia głosek w strumieniu mowy,
 - współpraca specjalisty ze środowiskiem rodzinnym,

7. Formy:

- grupowa,
- zespołowa,
- indywidualna,
- warsztatowa.

8. Procedury osiągnięcia celów.

Osiągnięcie celów zostanie uzyskane poprzez odpowiednio dobrane treści, formy i metody. Na zajęciach zastosowana zostanie zasada stopniowania

trudności, indywidualizacji i systematyczności. Do pracy z dziećmi z wadami wymowy zostaną wykorzystane zestawy obrazkowe, zestawy ćwiczeń do wywoływania głosek, śmieszne wierszyki, domina obrazkowe, program komputerowy Edu-sensus logopedia i inne.

III. Ewaluacja

Celem ewaluacji jest uzyskanie informacji zwrotnej na temat realizacji innowacji: „Teatr jest w nas”. Ewaluacji będzie podlegać:

- atrakcyjność programu dla dzieci ,
- użyteczność – czego nauczyły się dzieci podczas zajęć teatralnych i logopedycznych.

Będzie dokonywana ewaluacja bieżąca poprzez obserwacje wytworów dzieci, ich zaangażowania w pracę , obserwację twórczych zachowań dzieci, funkcjonowanie w grupie. Na zakończenie innowacji przeprowadzona zostanie ewaluacja końcowa.

Przedmiotem ewaluacji będą objęte:

- zapisy w dzienniku,
- wytwory dzieci,
- przedstawienie na zakończenie projektu,
- ankiety dla rodziców.

Zebrane informacje posłużą do sporządzenia sprawozdania, porównania zamierzonych celów i osiągniętych rezultatów, a także wyciągnięcia wniosków i zaplanowania ewentualnych działań uwzględniających uzyskane wyniki w przyszłości.

Po realizacji projektu oczekujemy, że dzieci zdobędą nowe wiadomości i doświadczenia. Mamy nadzieję, że wszystkie skierowane do nich propozycje nie tylko wzbogacą ich w szereg nowych umiejętności, ale również, że pomoże im to stać się aktywnymi, twórczymi i pełnymi wiary we własne możliwości. Rodzice natomiast zaangażowani zostaną w codzienne ćwiczenia oraz utrwalanie efektów pracy dzieci.

Zespół autorski

Anna Spała

Sylwia Pękalska

Ewa Cieśniewska

